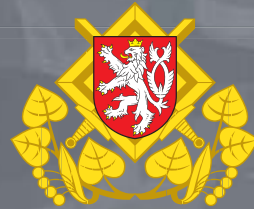

aktiiv+

DVANÁCT DNÍ PLNÝCH MRAZU A HLADU

TEORIE SE POSLOUCHÁ

A PRAXE MLUVÍ!

Neustále posouvají lidské hranice, které je člověk schopen v extrémních podmínkách vydržet. Zdokonalovací zimní kurz přežití pro vojáky 13. dělostřeleckého pluku v Jincích „Jaselský“ donutí každého sáhnout si na dno fyzických i psychických sil. Dvanáct dní museli jeho účastníci v únoru strávit v zasněžených Brdských lesích a s minimální výbavou odolávali silnému nočnímu mrazu. „A to vše bez batohu, spacáku, karimatky. I o oblečení byla nouze,“ líčí četař Tomáš Gruber. Omezení platilo i na jídlo, proto cvičící vojáci dostali doporučení, aby nabrali hmotnost. Jinečtí patří mezi specialisty na pobyt v obtížných podmínkách. Extrém je pro ně životní styl.

Standardem přežití v armádě je základní a zdokonalovací kurz, kde se během jednoho týdne vojáci 13. dělostřeleckého pluku v Jincích snaží probrat všechna témata. Přežití je komplexní disciplína a všechny její části vyžadují podstatně více času, a proto se Jinečtí rozhodli zdokonalovací kurz prodloužit na celých dvanáct dní. „Chtěli jsme posunout hranice nejenom v délce kurzu, ale i v celkové obtížnosti. Ztížili jsme přesuny, zakázali vybavení a omezili jídlo,“ vysvětluje rotný Jiří Eret. „Není lehké vybalancovat kurz tak, aby nebyl jednoduchý, ale zároveň nebyl až příliš obtížný. Víte, že je potřeba brát kurz vážně, když probíhají diskuse mezi instruktory, jak to udělat, aby všichni cvičící doopravdy přežili.“

Před výcvikem ztloustněte!

Před samotnými dvanácti dny zdokonalovacího kurzu probíhal pětidenní základní kurz, který byl pojat jako příprava. Cvičící na něm

probírali teoreticky i prakticky téměř vše, co je bude čekat na zdokonalovacím kurzu. „Dovoleného materiálu bylo opravdu pomálu. Museli si vystačit s nožem, pilkou, nádobou na vodu, ešusem, termofólií, paracordem a několika kaloriemi oblíbené tyčinky,“ vyjmenovává četař Tomáš Gruber. Zakázaný byl batoh, spacák, karimatka i prostředky na rozdělávání ohně. „I o oblečení byla nouze. Povolena byla uniforma, triko, bunda, čepice, rukavice, trenky a dva páry ponožek. Nic víc,“ doplňuje Gruber. Cvičícím taktéž byla v dostatečném předstihu doporučena nabírací kúra.

A co dělostřelci z Jinců na začátku kurzu simulovali? Třeba, jak se zachovat v prvních momentech po propadnutí ledem do chladné vody. Hlavní prioritou je zachovat si tepelný komfort.

„Když se v zimě dostaneš do situace přežití, tepelný komfort je tvoje hlavní priorita, především když se v prvních momentech

propadneš ledem. Přesně to jsme nasimulovali na začátku kurzu, abychom pro cvičící tuto prioritu prohloubili. Jednou ze zkoušek pro kluky bylo právě prolomení ledu pod jedním z vojáků. Co se vlastně děje s tělem v tak extrémních podmínkách, si mohli vyzkoušet na vlastní kůži,“ dodává Gruber.

Instruktor po propadnutí ledem zachránili

„Po propadnutí ledem dostanete šok a začnete hyperventilovat. Je zapotřebí, aby se člověk uklidnil, zpomalil dýchání a s klidnou hlavou se plazivými pohyby dostal na led a pak ke břehu. Když se ale nedokážete zachránit, upadnete do hypotermie. Vaše tělo ztratí schopnost vytvářet teplo a potřebujete rychlou pomoc,“ nastiňuje Gruber. Zapotřebí bylo dostat jednoho z instruktorů do tohoto stavu a nechat cvičící, aby ho zachránili. K tomu vojáci použili Hibleřův zábal, což je metoda postupného zahřívání středu těla teplou vodou.

„Vše zvládli bravurně a my jsme si nemuseli hledat nového instruktora,“ říká s úsměvem Gruber. „Po proboření následovala příprava na přesun. Holé tělo jsme obalili termofólií a na ni dali vyždímané oblečení. Termofólie drží tělo v suchu a oblečení dodá izolační vrstvu,“ vysvětlil rotný Eret.

Vysílení z absence kofeinu i nikotinu

Pohyb je jedním z pilířů tepelného komfortu. Dalším, a ještě důležitějším pilířem je být v suchu, tudíž vysušit oblečení a k tomu je zapotřebí oheň. Bez zapalovače nebo křesadla si cvičící vybrali primitivní metodu bow dril (technika improvizovaného rozdělávání ohně pomocí tzv. luku a vrtáku z přírodních dřevěných materiálů) a po čtyřhodinové boji rozdělali oheň. Dále je potřeba si udělat dobrý přístřešek, který neprofoukne, a postel, aby nešel takový chlad od země.

V průběhu kurzu cvičící často prožívali vysílení, především z důvodu nedostatečného množství kalorií a tepelného diskomfortu. U některých se situace ještě zhoršovala kvůli závislosti na kofeinu nebo nikotinu. Cvičící se

potýkali s různými problémy, jako je orientace v terénu s improvizovanou navigací anebo zdravotní potíže. „Jeden cvičící měl dokonce zánět v dásni a musel na pohotovost. Naštěstí fungovalo to nejdůležitější, pomoc kamaráda, a především vůle přežít. Na kurz se vrátil a zvládnul ho dokončit,“ říká Eret.

Nejdůležitější je zachovat chladnou hlavu a najít řešení. Prioritou by mělo být zažehnání bezprostředního nebezpečí. Poté je klíčové najít pomoc. „Proto je tak důležité zvládnout orientace v terénu, to je alfa a omega přežití,“ vysvětluje Eret.

Gruber upozorňuje, jak se vojáci během výcviku mění, jak se zocelí. „Zdokonalovací zimní kurz opravdu stojí za to. Dostaneš se do diskomfortu a nebude se ti to líbit. Bude ti zima, budeš mít hlad, budeš unavený. Čím víc budeš trpět, tím víc posouváš svoje hranice a to, co pro tebe bylo předtím těžké, začneš bez problému zvládat, a to, co jsi nesnášel, začneš vyhledávat,“ říká Gruber. Podle něj se zde vojáci naučí dovednosti, které mohou zjednodušit nebo dokonce zachránit život.

Životní styl, při němž se trpí

„Řídíme se myšlenkou: Teorie se poslouchá a praxe mluví! – protože právě praxí se člověk dokáže co nejvíce přiblížit reálné situaci přežití a všichni, kdo byli na tomto kurzu, se přiblížili velmi blízko. Obtížnost kurzu byla nastavená opravdu vysoko a jsme hrdí na všechny, kdo se zúčastnili, a především na to, že se posunuli zase o krok dál. Jsme rádi, že můžeme dělat to, co nás baví, a předávat to ostatním. Nemůžeme se už dočkat potěšení z utrpení v příštím roce,“ shodují se Gruber s Eretem. Ze cvičení přežití v extrémních

podmínkách se může stát i životní styl. Přesně jako pro dělostřelce z Jinců.

Z kurzu jsem vyšel silnější, tvrdí jeho absolvent

Vyzařovala z něj euforie, v hlavě se mu ještě promítalo nekonečné dobrodružství, které prožil. Četař Tomáš Martinovský se o jiných kurzech přežití dozvěděl náhodou.

A to při setkání s instruktorem, který tyto kurzy vede. „Po vyslechnutí pár základních informací o jejich průběhu mi bylo jasné, že to je něco, co mě opravdu láká vyzkoušet. Nadchla mě myšlenka souznění s přírodou a fakt, že zkušenosti zde získané jsou velkým přínosem nejen pro vojáky, ale i třeba pro milovníky aktivní outdoorové turistiky,“ vypráví absolvent kurzu. Hlavní motivací četaře Martinovského k získání těchto dovedností byly pro něho jeho děti, kterým chce předat pozitivní vztah k přírodě, navzdory uspěchané a technologiem zahlcené době. „A tak jsem se najednou ocitl na krásných dvanáct dnů uprostřed

Brdských lesů, odkázaný na sebe a další cvičící, vyzbrojený nejen vůlí přežít, ale také znalostmi, které jsme získali praxí.“

Do paměti se mu vryly velice náročné podmínky. Aby ne, vždyť byl únor a teplota v noci klesala hluboko pod bod mrazu. „Museli jsme se vypořádat s celou řadou úkolů, od těch základních, jako bylo vybudování přístřešku, signalizace pro záchranu, shánění potravy, až po orientaci podle souhvězdí, záchranu tonoucího nebo poskytnutí pomoci člověku, který upadl do hypotermie.“ Přiznává, že při plnění těchto úkolů si s kolegy kolikrát sáhli na absolutní dno. „A občas jsme museli hledat sílu pokračovat dál a kurz dokončit. Troufám si říci, že všichni, kdo kurz nevzdali, na sebe mohou být náležitě pyšní, stejně jako instruktoři, kteří kurz vedli a dali si velkou práci s jeho přípravou a realizací. Z kurzu jsem vyšel silnější a zkušenější a rozhodně ho všem doporučuji.“

Text a foto: kpt. Gabriela Kugler

NA LYŽÍCH I POD LAVINAMI

Hory, sníh a extrémní podmínky – ideální prostředí pro výcvik vojáků, kteří musí být připraveni na jakoukoliv situaci. Krkonoše se každou zimu stávají dějištěm speciálních kurzů, kde se příslušníci 7. mechanizované brigády učí, jak se efektivně pohybovat, přežívat a bojovat v horském terénu. Těchto kurzů se pravidelně zúčastňují i příslušníci 74. mechanizovaného praporu.

Kurzy zahrnují širokou škálu dovedností včetně chování při lavinovém nebezpečí, orientace v terénu, pohybu v horském prostředí, základů taktické přípravy v horách a přepravy za pomoci různých transportních prostředků, a to i těch improvizovaných. Vojáci se učí nejen teoretické základy, ale získávají také praktické dovednosti, které jsou nezbytné pro přežití a efektivní fungování v horském prostředí.

„Skialpové lyže jsou pro nás klíčovým nástrojem. Umožňují rychlý přesun, ať už je terén jakkoliv náročný,“ vysvětluje četař Petr Stach, vedoucí instruktor speciální přípravy 73. tankového praporu. Společně s poručíkem Davidem Absolonem z 72. mechanizovaného praporu Přáslavice a poručíkem Tomášem Kohoutem ze 74. mechanizovaného praporu Bučovice vede týmy instruktorů, kteří předávají své zkušenosti dalším vojákům.

Přesuny v hlubokém sněhu a lavinová prevence

Vojáci se v kurzech učí lyžovat v těžkém terénu, ale také správně hodnotit lavinové

nebezpečí. K tomu slouží speciální testy stability sněhu a analýza sněhového profilu. Největší výzvou pohybu na skialpových lyžích zpravidla bývá, jak je svah exponovaný a také záleží na sněhové pokrývce. „Každý krok v horách musí být promyšlený. Lavina se může uvolnit i při zdánlivě bezpečném přesunu,“ upozorňuje poručík David Absolon.

O přežití rozhodují vteřiny

Jedním z nejdůležitějších úkolů je rychlá záchrana osob zasypaných lavinou. Vojáci trénují práci s lavinovými vyhledávacími, sněhovými sondami i techniku rychlého vyhrabání. Čas je v takové situaci klíčový. Každá minuta rozhoduje o přežití. Během tohoto cvičení se i navzájem zasypávají sněhem, což jim pomáhá lépe pochopit jeho sílu a zároveň si uvědomit psychickou náročnost takové situace.

Záchrana osob patří také k častým situacím, se kterými se vojáci při výcviku setkají. Jedná se především o záchrany osob, které přecenily své síly nebo ztratily orientaci a měly

štěstí, že vojáci byli poblíž. V takové chvíli má vždy lidský život přednost před výcvikem. Nejde ale jen o laviny – vojáci se učí přežít v extrémních podmínkách. Bivakování v mrazu, stavba nouzových přístřešků a zajištění tepelného komfortu patří mezi základní dovednosti. Nejčastěji se v rámci těchto výcviků používá sněhová jeskyně neboli snow cave, která zabezpečí malým jednotkám komfort před nepříznivými klimatickými podmínkami v rozumném poměru, komfortu oproti vynaloženému úsilí na vybudování tohoto bivačku. „V terénu se musíme spolehnout sami na sebe a na svůj tým. Když přijde sněhová bouře, není prostor na chyby,“ podotýká Petr Stach.

Moderní technika na sněhu

Vedle lyží využívají vojáci při přesunech i vrtulníky, sněžné skútry a rolby. Tyto prostředky umožňují rychlý transport jednotek a materiálu i v těžko přístupných oblastech. Vrtulníky jsou jedním z mnoha transportních prostředků, jimiž se vojáci přesouvají. Proto je důležité

umět komunikovat s pilotem pomocí signálů, znát podmínky pro přistání, přiblížení, visení a další dovednosti, které musí každý instruktor umět, a tím zabezpečit hladký průběh bezpečného přesunutí jednotky, ať už se jedná o jakýkoli transportní prostředek.

„Přesuny na sněhu jsou specifické, vyžadují jiné plánování a logistiku. Každý prostředek má své limity a my je musíme dobře znát,“ dodává poručík David Absolon.

Připravení na každou situaci

Zimní výcvik v Krkonoších je náročný, ale vojáci 7. mechanizované brigády díky němu získávají neocenitelné zkušenosti. „Naším cílem je, aby se vojáci uměli pohybovat v horách se stejnou jistotou jako v nížinách. Ať už půjde o přesuny, bojové operace nebo záchranné akce, musí být připraveni na všechno,“ uvedl četař Petr Stach.

Díky kombinaci špičkového instruktorského týmu, moderní techniky a spolupráce s odborníky se 7. mechanizovaná brigáda řadí mezi nejlepší jednotky AČR v horském výcviku. A zatímco sníh v Krkonoších taje, vojáci už se připravují na další zimní sezonu, protože v armádě se člověk nikdy nepřestává učit.

Cenné předávání zkušeností

Instruktoři úzce spolupracují jak se správou Krkonošského národního parku, Horskou službou, tak i s dalšími odborníky v této problematice, jako je například skialpinista, horolezec a běžec na lyžích Radoslav Groh, který se zaměřuje na prvovýstupy. Vojákům předává své zkušenosti, zážitky a pocity z expedic. Tímto vnáší do teoretické části kurzu zajímavé poznatky, které se týkají přežití v extrémních podmínkách a mohou vojáky inspirovat, jak se například zachovat v určitých situacích, jak hospodařit s vodou a jídlem, jak se správně vybavit a připravit na extrémní podmínky, se kterými by se mohli setkat.

„Velice rád bych vyjádřil poděkování správě KRNP, která nám v těchto zcela výjimečných a ojedinělých případech, kdy AČR cvičí své vojáky, aby byli schopni kdykoliv a kdekoliv zasáhnout, umožňuje v rámci své působnosti cvičit právě v Krkonošském národním parku. Vojáci jsou vždy před cvičením poučeni o pravidlech pohybu v chráněných oblastech a dodržování zásad ochrany přírody je při výcviku samozřejmostí,“ uzavírá četař Petr Stach.

Text a foto: des. Klauďie Voříšková

